

Renare marks vårmöte 2010

Vad innebär de nya
miljökvalitetsnormerna för vatten

Helena Segervall



Miljökvalitetsnormer

- Bestämmer om kvalitén på miljön i ett visst avgränsat område, t ex en vattenförekomst
- Två huvudfunktioner
 1. En utgångspunkt för bedömningen i tillsyns- och tillståndsärenden enligt miljöbalken, vid meddelande av föreskrifter samt vid planering och planläggning
 2. Ligger till grund för åtgärdsprogram

Vad är en vattenförekomst

- En avgränsad och betydande förekomst av yt- eller grundvatten
 - Ytvatten: sjö, vattendrag, kustvattenområde eller övergångszon
 - Grundvatten: en avgränsad volym grundvatten i en eller flera akviferer
- Den minsta storheten för beskrivning och bedömning
 - Alla vatten är inte en vattenförekomst!
- Kan bara ha en status (vattenkvalitet)

Miljökvalitetsnormer för vatten

- Krav på den vattenstatus som ska uppnås i respektive vattenförekomst
- Enligt 5 kap 2 § kan normen vara
 - Nivåer som inte får över- eller underskridas
 - Nivåer som skall eftersträvas och inte bör över- eller underskridas
 - Indikativa
 - Krav pga EU-medlemsskapet

Miljökvalitetsnormer för vatten

- Kraven syftar till att God status ska uppnås senast den 22 dec 2015 om inte undantag har beslutats
- Undantag kan ges i form av
 - Kraftigt modifierade vattenförekomster
 - Tidsfrister (t ex 2021 eller 2027)
 - Mindre strängt krav (t ex Hg)

Vad är God status

Kemisk status

- God eller uppnår ej god

Ekologisk status

- Hög, god, måttlig, otillfredsställande, dålig

Kvantitativ status (gv)

- God eller otillfredsställande

Kemisk status

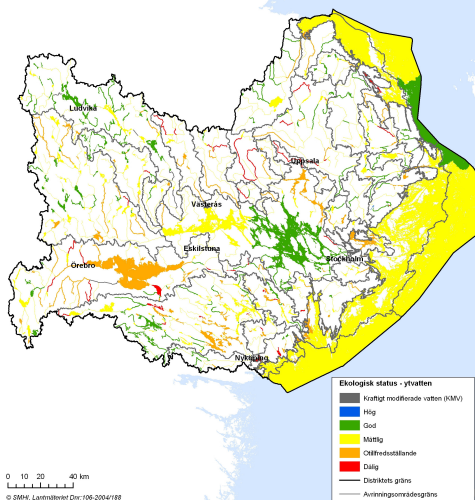
- Kemisk ytvattenstatus
 - Kemisk ytvattenstatus bedöms i förhållande till de halter för prioriterade ämnen som inte får överskridas enligt vattenförvaltningsförordningen med dess hänvisningar till artikel 3 och bilaga I i direktiv 2008/105/EG om miljökvalitetsnormer för prioriterade ämnen.
- Kemisk grundvattenstatus
 - Kemisk grundvattenstatus bedöms i enlighet med de bedömningsgrunder som framgår av SGU:s klassificeringsföreskrifter (SGU-FS 2008:2). Det innebär i praktiken att bedömningen sker i förhållande till de riktvärden som anges i bilaga 1 till föreskrifterna, om inte vattenmyndigheten har beslutat om andra riktvärden.

Ekologisk status

- Enligt bedömningsgrunder som framgår av Naturvårdsverkets klassificeringsföreskrifter (NFS 2008:1). Det innebär i praktiken att en bedömning ska ske av de olika kvalitetsfaktorer och parametrar som anges i bilagorna till föreskrifterna, för att leda fram till en samlad bedömning av vattenförekomstens ekologiska status.
- Parametrar inom
 - Biologi
 - Hydromorfologi
 - Fysikalisk-kemiska, varav två är
 - Särskilt förorenande ämnen
 - Prioriterade ämnen (då de ger påverkan på biologin!)

Statusklassning

- Länsstyrelserna har statusklassat våra vatten
- Information finns i VISS



Status – norm/kvalitetskrav

EKOLOGISK STATUS

Hög status

God status

Måttlig status

Otillfredställande status

Dålig status

MILJÖKVALITETSNORM

Hög status 2015

God status 2015

God status 2015

God status 2021

Måttlig status 2015

Åtgärdsanalys
Här bedöms behovet
av undantag från att
nå god status 2015

Miljökvalitetsnormer

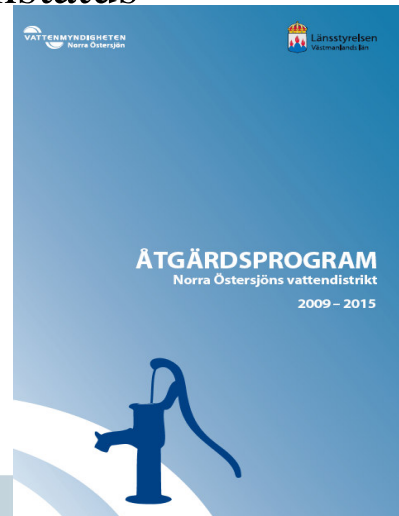
- Bestämmer om kvalitén på miljön i ett visst avgränsat område, t ex en vattenförekomst
- Två huvudfunktioner
 1. En utgångspunkt för bedömningen i tillsyns- och tillståndsärenden enligt miljöbalken, vid meddelande av föreskrifter samt vid planering och planläggning
 2. **Ligger till grund för åtgärdsprogram**

Åtgärdsprogram för vatten

- För att uppnå och bibehålla miljökvalitetsnormerna
- Åtgärder som behöver genomföras av myndigheter och kommuner
- Åtgärder mot miljöproblemen
 - Försurning
 - Övergödning
 - Miljögifter
 - Främmande arter
 - Fysiska förändringar
 - Vattenuttag/skydd av dricksvatten
 - Övriga miljöproblem

Åtgärder för att uppnå God vattenstatus

- 37 åtgärder riktade till myndigheter och kommuner
 - Nya styrmedel
 - Ökad myndighetsutövning
 - Utökat sektors-/aktörsansvar



Åtgärder på förorenade områden

- Naturvårdsverket behöver i sitt arbete med bidrag särskilt prioritera, åtgärd 8.
 - **Naturvårdsverket** behöver i sitt arbete med bidrag till att åtgärda föroreningskadade mark- och vattenområden särskilt prioritera de områden som läcker prioriterade ämnen eller särskilda förorenande ämnen, till vattenförekomster som därför inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god kemisk status eller god ekologisk status.
- Länsstyrelserna behöver i sitt arbete med att åtgärder särskilt prioritera, åtgärd 31
 - **Länsstyrelserna** behöver i sitt arbete med att åtgärda föroreningskadade mark- och vattenområden, särskilt prioritera de områden som läcker prioriterade ämnen eller särskilda förorenande ämnen, till vattenförekomster som därför inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god kemisk status eller god ekologisk status.
- Länsstyrelserna behöver upprätta en plan, åtgärd 30
 - **Länsstyrelserna** behöver upprätta en plan för sitt åtgärdsarbete med prioritering av avrinningsområden med vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god ekologisk status eller god kemisk status.

Hur prioritera?

- Spelar ingen roll hur långt det är till vattnet, det är påverkan som har betydelse
 - Tänk på hela avrinningsområdet och grundvatten
- ➡ De förorenade områden som har eller riskerar att få läckage, som påverkar eller riskerar att påverka statusen, till vattenförekomster där miljökvalitetsnormerna överskrids eller riskerar att överskridas

Beräknade kostnader per miljöproblem

Problemområde /kostnadspost	Medelkostnad (tkr/år)
Försurning	5 800
Övergödning	720 000
Miljögifter	
Utredning, sanering, rening m.m.	36 000
Administrativa åtgärder	3 000
<i>Delsumma</i>	39 000
Fysiska förändringar	53 000
Skydd av dricksvatten	86 000
Klimatförändringar	500
Övriga åtgärder	2 500
Totalsumma	910 000

Reflektioner

- Nya parametrar och normer att ta hänsyn till vid riskbedömning, mm
- Informationen i MIFO-databasen behöver arbetas in mera och bättre
 - Finns info om spridning till t ex ytvatten
 - Kvalitetssäkrad och klar 2013 – då ska det in i Vattenmyndighetens databas VISS
- Bättre påverkansanalyser och riskbedömningar behövs
- Införandet har motarbetats – beroende på okunskap?
- Miljöövervakningen/egenkontroll/recipient-kontroll behöver utvecklas och samverkan behövs

Mera information

www.lst.se

www.vattenmyndigheterna.se

www.viss.lst.se